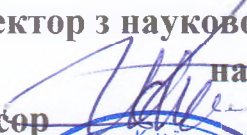

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
професор О.М. Власенко
2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Освітній рівень	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>
Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>227 «Терапія та реабілітація»</u>
Спеціалізація	<u>227.01 «Фізичний терапевт»</u>
Освітня програма	<u>Фізична терапія</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи соціальної реабілітації**» підготовки на першому (бакалаврському) рівні, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація», для студентів IV курсу медико-психологічного факультету.

РОЗРОБНИКИ: д.психол.н., професор Філоненко М.М.
к.психол.н., доцент Городнова Н.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної і медичної психології
Протокол від «01» червня 2023 року №20

Завідувач кафедри, професор _____ **М.М. Матяш**

Робочу програму схвалено на засіданні Циклової методичної комісії з медико психологічних
дисциплін
Протокол від «08» червня 2023 року №10

Голова циклової методичної комісії,
професор _____ **М.М. Філоненко**

Перезатверджено:

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів - 3 кредитів	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	Вибіркова
Модулів - 1	Спеціальність: 227 «Терапія та реабілітація»	Рік підготовки: 4
Змістових модулів - 1		Семестр: 8
Індивідуальне науково-дослідне завдання: за програмою		Лекції: 10 годин
Загальна кількість годин - 90		Практичні заняття: 40 годин
Тижневих годин: аудиторних – 2, самостійна робота студента - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Самостійна робота: 40 годин
		Вид контролю: диференційований залік

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Метою вивчення дисципліни «*Основи соціальної реабілітації*» є набуття теоретичних знань та практичної підготовки для забезпечення соціального реабілітаційного процесу та оволодіння методами комплексної реабілітації особистості; ознайомлення студентів із базовими сучасними науковими концептами, принципами та практичними основами соціальної реабілітації, особливостями та ознаками вікових криз особистості, з особливостями взаємодії мультидисциплінарних, міждисциплінарних і трансдисциплінарних команд і планування реабілітаційних заходів з різними групами клієнтів; формування системних знань про соціальну реабілітацію та про патронаж, готовності до використання знань про соціальну адаптацію, реабілітацію, інтеграцію осіб із постійними чи тимчасовими обмеженими можливостями здоров'я у практичній соціальній роботі, набуття наукових знань про основи відновлення соціального, психологічного та фізичного здоров'я, функціональних можливостей, життєдіяльності осіб із різними фізичними станами та можливостями; формування вміння використовувати методи та засоби реабілітації у повсякденній соціальній роботі, що сприяє більш повному функціональному відновленню осіб, які знаходяться у важких життєвих ситуаціях.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Знати: теоретичні основи реабілітації, основні закони самооновлення та самовдосконалення організму, загальні питання організації реабілітаційної служби, типологію реабілітаційних впливів, мету, завдання, сутність, структуру, функції та принципи реабілітації; теорію та методику реабілітаційних впливів, особливості організації реабілітації осіб із різними соціально-фізичними, психологічними нозологіями, фактори ризику соціальних, медичних етнологій хвороб; сутність реабілітації як соціально-психологічного, соціально-медичного, соціально-педагогічного явища, сутність адаптації і соціалізації як

процесу інтеграції людини в суспільство; специфіку та напрями діяльності соціальних інститутів із надання реабілітаційних послуг; поняття про реабілітацію, основні теоретичні положення реабілітаційного процесу; методи оцінки функціонального стану і життєдіяльності осіб, основні положення превентивної роботи, технології реабілітаційних впливів; роль та стратегії реабілітаційних впливів на відновлювальний процес, методологічні позиції загальної комплексної концепції реабілітації; сучасні корекційні, компенсаторні, реабілітаційні програми, специфіку організації та проведення реабілітаційної діяльності у спеціальних центрах та установах; основні напрями та технології реабілітаційної роботи.

Вміти: формулювати завдання, добирати відповідні засоби та методи реабілітації; розробляти сучасні реабілітаційні технології з урахуванням запитів та категорій осіб, на яких спрямовано реабілітаційний вплив; структурувати зміст та динаміку реабілітаційного процесу, складати та розробляти програму реабілітації із залученням профільних спеціалістів, із урахуванням індивідуальних особливостей учасників реабілітаційного процесу; прогнозувати результат реабілітаційного впливу; вести спостереження та аналізувати стан соціально-психологічної адаптації осіб у процесі різних видів діяльності; оцінювати соціальні та функціональні стани особистості, виділяти основні труднощі реабілітаційної роботи; давати рекомендації до розробки змісту різних видів реабілітаційних впливів.

Здатність продемонструвати: розв'язання типових та складних задач і проблем у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог; практичні навички самопізнання та самовдосконалення; здатність застосовувати теоретичні знання основ реабілітації у практичних ситуаціях; здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

Володіти навичками: аналізувати та пояснювати основи реабілітації, основні закони самооновлення та самовдосконалення організму, загальні питання організації реабілітаційної служби, типологію реабілітаційних впливів, пропонувати шляхи їх розв'язання; застосовувати способи вирішення проблем у процесі професійної діяльності, прийняття та аргументація власних рішень щодо їх розв'язання; доступно формулювати думку, дискутувати, обстоювати власну позицію.

Самостійно вирішувати: завдання, пов'язані з пошуком інформації з різних джерел, для вирішення професійних завдань; практичні задачі, пов'язані з професійним самовдосконаленням; завдання розробки програми соціальної реабілітації з метою формування прийомів самопізнання та подолання особистісних обмежень.

Програмні компетентності формуються протягом вивчення всіх тем курсу.

Загальні компетентності:

- ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 04. Здатність працювати в команді.
- ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність впроваджувати безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомагати пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати йому зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань.

травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

СК-15 - Здатність до оволодіння навичками самостійного опанування новими знаннями, використовуючи сучасні освітні та дослідницькі технології у соціальній сфері.

СК-16 - Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

СК-17 - Здатність реалізувати соціальну роботу та розвиток громад на засадах сталого розвитку.

СК-18 - Здатність здійснювати соціальну реабілітацію на цінностях «зеленої соціальної роботи».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Основи соціальної реабілітації.

Тема 1. Вступ до основ соціальної реабілітації

Поняття «соціальної реабілітації». Предмет, задачі і методи соціальної реабілітації. Принципи соціальної реабілітації. Історія виникнення та розвитку соціальної реабілітації, сучасні аспекти реабілітації. Основні види та особливості соціальної реабілітації. Різноманіття уявлень про реабілітацію. Розвиток загальної концепції реабілітації. Основні принципи реабілітації: єдності біологічних та психосоціальних чинників, різноплановості, партнерства, перехідності. Психологічні та соціальні чинники в структурі лікування та реабілітації. Основні складові реабілітації.

Тема 2. Наукові основи соціальної реабілітації.

Наукові основи соціальної реабілітації, значення дієвих досліджень у цій сфері.

Основні реабілітаційні аспекти: психологічний, медичний, фізичний, професійний, соціальний, економічний. Рівні реабілітації, фази, варіанти, етапи реабілітації. Реабілітаційний потенціал і реабілітаційний прогноз, принципи реабілітації. Ефективність реабілітації. Напрями експериментальних і клінічних досліджень у медико-соціальній реабілітації. Урахування етіопатогенезу захворювань в процесі реабілітації. Використання природних ресурсів у комплексі реабілітаційно - відновлювальних заходів. Взаємозв'язки соціальної реабілітації з медициною, психологією, соціологією, соціальною роботою, соціальною педагогікою тощо. Наукове обґрунтування психологічних методів реабілітації.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення соціальної реабілітації

Нормативно-правове забезпечення соціальної реабілітації на міжнародному та вітчизняному рівнях. Відображення питань соціальної реабілітації у законодавстві України, Закони України «Про основи соціальної захищеності інвалідів», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про психіатричну допомогу». Нормативно-правове та організаційне забезпечення реабілітаційної діяльності МСЕК. Нормативні акти України у сфері освіти та соціальної роботи з питань осіб з обмеженими можливостями (щодо реалізації права на освіту). Сучасні підходи до проблеми соціалізації осіб з обмеженими можливостями. Особливості соціального захисту дітей з обмеженими можливостями в зарубіжних країнах. Історія соціального захисту дітей з обмеженими можливостями в Україні. Інституції соціальної реабілітації. Професійна реабілітація.

Тема 4. Особливості діяльності соціально-реабілітаційних центрів.

Центр соціальної реабілітації як заклад соціальної допомоги. Положення про Центр соціальної реабілітації. Види центрів. Специфіка роботи Центрів. Робота за напрямком медичного патронажу. Види послуг, що надаються в центрах реабілітації. Послуги реабілітаційних Центрів, що здійснюються за місцем проживання клієнта. Стаціонарні послуги Центрів реабілітації. Центри реабілітації для дітей вулиці. Реабілітаційні заклади та установи для осіб з інвалідністю. діяльності та реабілітації дітей та молоді в СЖО. Реабілітаційні заклади для дітей та молоді, які перебувають в складних життєвих обставинах, види допомоги. Проблема організаційного та кадрового забезпечення надання соціально-реабілітаційних послуг. Волонтерський рух і його значення для розвитку соціально-реабілітаційної сфери. Діагностика професійно значущих особистісних якостей працівників соціально-реабілітаційної сфери.

Тема 5. Сучасні програми та проекти соціальної реабілітації.

Реабілітаційна програма з соціальної реабілітації. Види реабілітаційних програм: комплексні, міждисциплінарні, вузькоспрямовані, довготермінові тощо. Структура реабілітаційної програми. Характеристика основних засобів реабілітації. Реабілітаційні можливості мистецтва. Сприятливе соціальне середовище як засіб реабілітації. Послідовність і різноспрямованість реабілітаційних заходів. Комплексне використання методів соціальної реабілітації в процесі реалізації програм. Інноваційні програми реабілітації. Особливості групової роботи в реалізації реабілітаційних програм. Соціально-реабілітаційні завдання в діяльності мультидисциплінарних команд.

Тема 6. Основні напрями соціальної реабілітаційної роботи.

Види соціальної реабілітації: соціальна, психологічна, педагогічна. Основні групи отримувачів послуг, що потребують реабілітації та особливості їхніх потреб та проблем.

Соціально-психологічна реабілітація в роботі із сім'ями, що перебувають в складних життєвих обставинах. Соціальна реабілітація осіб, що перебувають в конфлікті з законом. Основні напрями діяльності соціального реабілітолога з попередження та подолання соціально-негативних форм девіантної поведінки. Соціальна реабілітація дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціальна реабілітація дисфункціональних сімей. Соціальна реабілітація осіб з обмеженими можливостями здоров'я. Соціальна реабілітація учасників бойових дій. Реабілітаційні соціальні заходи з особами, що постраждали при стихійних лихах, аваріях, катастрофах, воєнних діях і т.д.

Тема 7. Соціальна реабілітація при окремих захворюваннях

Соціальна реабілітація при захворюваннях та травмах нервової системи. Соціальна реабілітація хворих після порушення мозкового кровообігу. Соціальна реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи. Соціальна реабілітація при захворюваннях опорно-рухового апарату. Соціальна реабілітація після операційних втручань. Соціальна реабілітація при опіковій хворобі. Соціальна реабілітація хворих з порушенням зорових функцій. Соціальна реабілітація хворих з порушенням слуху. Соціальна реабілітація хворих на алкогольну та наркотичну залежність. Соціальна реабілітація хворих на окремі найбільш соціально значущі захворювання.

Тема 8. Соціальна реабілітація осіб з обмеженими можливостями

Соціальна реабілітація осіб з порушенням розвитку як процес, як діяльність і як результат. Принципи соціальної реабілітації. Складові й етапи процесу соціальної реабілітації. Індивідуальний план соціальної реабілітації дитини з обмеженими можливостями. Здійснення соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями у реабілітаційних установах та навчальних закладах. Умови успішності соціальної реабілітації. Критерії оцінки динаміки розвитку дитини та рівня її соціально-побутової адаптованості. Соціально-психологічні проблеми сімей, які виховують дітей з обмеженими можливостями. Реабілітаційна культура та реабілітаційна активність.

Тема 9. Соціальна реабілітація та «зелена соціальна робота»

Визначення та особливості «зеленої соціальної роботи». Концепції «зеленої соціальної роботи». Стратегії «зеленої соціальної роботи». Завдання фахівця щодо впровадження «зеленої соціальної роботи». Основні підходи щодо навчання у рамках «зеленої соціальної роботи».

Тема 10. Технології соціальної реабілітації

Технологія соціальної реабілітації. Соціальна реабілітація як комплекс заходів, спрямованих на відновлення людини у правах, соціальному статусі, здоров'ї, дієздатності. Особливості проведення соціальної реабілітації різних категорій отримувачів послуг. Створення реабілітаційного середовища. Правовий і не правовий характер реабілітаційних програм. Базові принципи надання реабілітаційних послуг. Активізація ресурсів отримувачів послуг. Створення умов для інтеграції отримувачів послуг в середовище. Гуманізація соціального простору. Основні засоби соціальної реабілітації. Поняття про психогігієну, психопрофілактику, ресоціалізацію та реадаптацію. Просвітницька робота серед батьків. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками. Групи підтримки.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин			
		Усього	Л	П	СРС
Модуль 1. Основи соціальної реабілітації					
1.	Вступ до основ соціальної реабілітації.	10	2	4	4
2.	Наукові основи соціальної реабілітації.	8	0	4	4

3.	Нормативно-правове забезпечення соціальної реабілітації.	10	2	4	4
4.	Особливості діяльності соціально-реабілітаційних центрів.	10	2	4	4
5.	Сучасні програми та проекти соціальної реабілітації.	8	0	4	4
6.	Основні напрями соціальної реабілітаційної роботи.	8	0	4	4
7.	Соціальна реабілітація при окремих захворюваннях.	10	2	4	4
8.	Соціальна реабілітація осіб з обмеженими можливостями.	8	0	4	4
9.	Соціальна реабілітація та «зелена соціальна робота».	8	0	4	4
10.	Технології соціальної реабілітації.	10	2	4	4
ВСЬОГО ГОДИН:		90	10	40	40

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Вступ до основ соціальної реабілітації.	2
2.	Нормативно-правове забезпечення соціальної реабілітації.	2
3.	Особливості діяльності соціально-реабілітаційних центрів.	2
4.	Соціальна реабілітація при окремих захворюваннях.	2
5.	Технології соціальної реабілітації.	2
ВСЬОГО ГОДИН:		10

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Основи соціальної реабілітації» семінарські заняття не заплановані.

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Вступ до основ соціальної реабілітації.	4
2.	Наукові основи соціальної реабілітації.	4
3.	Нормативно-правове забезпечення соціальної реабілітації.	4
4.	Особливості діяльності соціально-реабілітаційних центрів.	4
5.	Сучасні програми та проекти соціальної реабілітації.	4
6.	Основні напрями соціальної реабілітаційної роботи.	4
7.	Соціальна реабілітація при окремих захворюваннях.	4
8.	Соціальна реабілітація осіб з обмеженими можливостями.	4
9.	Соціальна реабілітація та «зелена соціальна робота»	4
10.	Технології соціальної реабілітації.	4

ВСЬОГО ГОДИН:	40
----------------------	-----------

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Основи соціальної реабілітації» лабораторні заняття не заплановані.

9. ТЕМАТИЧНИЙ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Вступ до основ соціальної реабілітації.	4
2.	Наукові основи соціальної реабілітації.	4
3.	Нормативно-правове забезпечення соціальної реабілітації.	4
4.	Особливості діяльності соціально-реабілітаційних центрів.	4
5.	Сучасні програми та проекти соціальної реабілітації.	4
6.	Основні напрями соціальної реабілітаційної роботи.	4
7.	Соціальна реабілітація при окремих захворюваннях.	4
8.	Соціальна реабілітація осіб з обмеженими можливостями .	4
9.	Соціальна реабілітація та «зелена соціальна робота»	4
10.	Технології соціальної реабілітації.	4
	ВСЬОГО ГОДИН:	40

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Передбачається вивчення додаткових запитань для самостійного опрацювання, які не входять до плану практичних занять і забезпечують поглиблене вивчення студентами тем з дисципліни. Зміст самостійної роботи з дисципліни складає: підготовка до практичних занять (відповідно з переліком завдань підготовки до практичних занять), самостійне опрацювання (конспектування) нормативно-правового матеріалу, самостійне опрацювання наукових і періодичних видань (перелік літератури міститься у робочій програмі), самостійне вивчення окремих тем (питань) курсу. Підготовка до заліку.

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі - ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. На індивідуальну роботу відводяться бали з поточного контролю за рішенням кафедри (*Протокол від «18» червня 2021 року №21*). Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові за різні види індивідуальних завдань і додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ - підготовка повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем.

Поглиблене вивчення студентами тем і підготовка індивідуальних виступів за поданими темами:

1. Соціальна абілітація і реабілітація дітей з порушенням розвитку як процес, як діяльність і як результат.
2. Основні принципи соціальної реабілітації.
3. Риси позитивного емоційного фону реабілітації дитини.
4. Аспекти патронажної роботи.
5. Досвід успішної абілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями. Сучасний досвід соціальної реабілітації осіб в Україні.
6. Досвід соціальної реабілітації за кордоном.
7. Особливості реабілітації дитини засобами освіти.
8. Особливості методики професійно-трудової реабілітації осіб з обмеженими можливостями.
9. Соціальна політика України щодо інвалідів. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».
10. Особливі принципи соціальної реабілітації.
11. Складові й етапи процесу соціальної реабілітації.
12. Індивідуальний план соціальної реабілітації дитини з інвалідністю.
13. Здійснення соціальної реабілітації дітей з інвалідністю у реабілітаційній установі.
14. Умови успішності соціальної реабілітації.
15. Критерії оцінки динаміки розвитку дитини та рівня її соціально-побутової адаптованості.
16. Соціально-психологічні проблеми сімей, які виховують дітей з інвалідністю.
17. Реабілітаційна культура та реабілітаційна активність батьків.
18. Просвітницько-педагогічна робота серед батьків.
19. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації: а) словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда; б) наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; в) практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою й інтернет-ресурсами; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

12. МЕТОДИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ, РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань студентів є: систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання творчих завдань та розв'язання задач; виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів: тестові завдання; розрахункові завдання; обговорення проблеми, дискусія; аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу); ділові ігри (кейс-методи); презентації результатів роботи; інші.

Кінцевий контроль, форма кінцевого контролю – диференційний залік (ДЗ) передбачає визначення рівня сформованих знань і навичок. Його проводять по завершенню вивчення дисципліни. Форма проведення (ДЗ) визначається навчальною робочою програмою. При встановленні оцінки за дисципліну враховують накопичену студентом кількість балів за поточне навчання. Допуском до складання (ДЗ) є 75% відвідування навчальних аудиторних занять, в тому числі і лекцій. Студент складає ДЗ з тією кількістю балів, яку він накопичив впродовж поточного навчання. Форма проведення ДЗ та вид завдань визначаються навчальною (робочою) програмою з дисципліни та регламентом кафедри. Зарахування кредиту за вивчену дисципліну здійснюється при умові накопичення загальної кількості отриманих студентом балів, що має бути не меншою за мінімальну, яка визначена робочою навчальною програмою з дисципліни і відповідає мінімальному значенню оцінки Е, а отже, складає 111 балів. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність – 200 балів за шкалою ECTS.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість балів	Кількість змістових модулів, у складі	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок				Виконання індивідуального завдання	Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки					
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 150/5,0	1	20	9	8	6	0	20	111

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю здійснюється за 200 бальною системою контролю знань, прийнятого в університеті та національною шкалою і відображаються у відповідних відомостях.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою програми для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, і визначатися кількістю тем у модулі. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті.

ЗАГАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ МОДУЛЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Поточна успішність максимальна – 200 б. Тем практичних занять – 20	Диф. залік (ДЗ)
Змістовий модуль 1 –20 тем 1 тема – 9 балів Разом –180 балів	180
Виконання індивідуального завдання 20 балів	20
РАЗОМ сума балів: 180+20	200

ШКАЛА ECTS

Успішність навчання студентів визначається за шкалою ECTS, яка є 7-бальною, 5-бальна нормована для успішних студентів

Оценка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
170-200	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
155-169	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
140-154		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
125-139	Задовільно	D	Задовільно (непогане, але зі значною кількістю недоліків)
111-124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
60-110	Незадовільно	Fx	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-59		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Рекомендована література
2. Мультимедійний лекційний матеріал.
3. Перелік питань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни

Перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни:

1. Поняття «соціальної реабілітації».
2. Предмет, задачі і методи соціальної реабілітації.
3. Принципи соціальної реабілітації.

4. Історія виникнення та розвитку соціальної реабілітації, сучасні аспекти реабілітації. Основні види та особливості соціальної реабілітації.
5. Різноманіття уявлень про реабілітацію.
6. Розвиток загальної концепції реабілітації.
7. Реабілітаційний потенціал і реабілітаційний прогноз, принципи реабілітації.
8. Ефективність реабілітації.
9. Напрями експериментальних і клінічних досліджень у медико-соціальній реабілітації.
10. Нормативно-правове забезпечення соціальної реабілітації на міжнародному та вітчизняному рівнях.
11. Відображення питань соціальної реабілітації в законодавстві України.
12. Закони України «Про основи соціальної захищеності інвалідів», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про психіатричну допомогу».
13. Нормативно-правове та організаційне забезпечення реабілітаційної діяльності МСЕК.
14. Нормативні акти України у сфері освіти та з питань осіб з обмеженими можливостями (щодо реалізації права на освіту).
15. Сучасні підходи до проблеми соціалізації осіб з обмеженими можливостями.
16. Особливості соціального захисту дітей з обмеженими можливостями в зарубіжних країнах.
17. Історія соціального захисту дітей з обмеженими можливостями в Україні.
18. Інституції соціальної реабілітації. Професійна реабілітація.
19. Центр соціальної реабілітації як заклад соціальної допомоги.
20. Положення про Центр соціальної реабілітації.
21. Види центрів. Специфіка роботи Центрів.
22. Робота за напрямком медичного патронажу.
23. Види послуг, що надаються в центрах реабілітації.
24. Послуги реабілітаційних Центрів, що здійснюються за місцем проживання клієнта.
25. Стаціонарні послуги Центрів реабілітації.
26. Центри реабілітації для дітей вулиці.
27. Реабілітаційні заклади та установи для осіб з інвалідністю. діяльності та реабілітації дітей та молоді в СЖО.
28. Реабілітаційні заклади для дітей та молоді, які перебувають в складних життєвих обставинах, види допомоги.
29. Проблема організаційного та кадрового забезпечення надання соціально-реабілітаційних послуг.
30. Волонтерський рух і його значення для розвитку соціально-реабілітаційної сфери.
31. Діагностика професійно значущих особистісних якостей працівників соціально-реабілітаційної сфери.
32. Види реабілітаційних програм: комплексні, вузькоспрямовані, і довготермінові.
33. Структура реабілітаційної програми.
34. Характеристика основних засобів реабілітації.
35. Реабілітаційні можливості мистецтва.
36. Сприятливе соціальне середовище як засіб реабілітації.
37. Види соціальної реабілітації: соціальна, психологічна, педагогічна.
38. Основні групи отримувачів послуг, що потребують реабілітації та особливості їхніх потреб та проблем.
39. Соціально-психологічна реабілітація в роботі із сім'ями, що перебувають в складних життєвих обставинах.
40. Соціальна реабілітація осіб, що перебувають в конфлікті з законом.
41. Основні напрями діяльності соціального реабілітолога з попередження та подолання соціально-негативних форм девіантної поведінки.
42. Соціальна реабілітація дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціальна реабілітація дисфункціональних сімей.

43. Соціальна реабілітація осіб з обмеженими можливостями здоров'я.
44. Реабілітаційні соціальні заходи з особами, що постраждали при стихійних лихах, аваріях, катастрофах.
45. Технологія соціальної реабілітації.
46. Соціальна реабілітація як комплекс заходів, спрямованих на відновлення людини у правах, соціальному статусі, здоров'ї, дієздатності.
47. Особливості проведення соціальної реабілітації різних категорій отримувачів послуг.
48. Соціальна реабілітація при захворюваннях та травмах нервової системи.
49. Соціальна реабілітація хворих після порушення мозкового кровообігу.
50. Соціальна реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи.
51. Соціальна реабілітація при захворюваннях опорно-рухового апарату.
52. Соціальна реабілітація після операційних втручань.
53. Соціальна реабілітація при опіковій хворобі.
54. Соціальна реабілітація хворих з порушенням зорових функцій.
55. Соціальна реабілітація хворих з порушенням слуху.
56. Соціальна реабілітація хворих на алкогольну та наркотичну залежність.
57. Соціальна реабілітація хворих з на окремі найбільш соціально значущі захворювання.
58. Основні засоби соціальної реабілітації.
59. Поняття про психогігієну, психопрофілактику, ресоціалізацію та реадаптацію.
60. Просвітницька робота серед батьків.
61. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками.
62. Групи підтримки.
63. Визначення та особливості «зеленої соціальної роботи».
64. Концепції «зеленої соціальної роботи».
65. Стратегії «зеленої соціальної роботи».
66. Завдання фахівця щодо впровадження «зеленої соціальної роботи».
67. Основні підходи щодо навчання у рамках «зеленої соціальної роботи».

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Бриндіков Ю.Л. Реабілітація військовослужбовців учасників бойових дій в системі соціальних служб: теоретико-методичні основи. - Хмельницький: Вид-во «Поліграфіст», 2018. 372 с.
2. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навчальний посібник. Суми: Університетська книга. 2013. 301 с.
3. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю : навч. посіб. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2011. 284 с.
4. Кучер Г. М. Стратегія психосоціальної реабілітації учасників АТО. Актуальні проблеми соціально-правового статусу осіб, постраждалих під час проведення АТО: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 19 квітн. 2017 р. Київ, 2017. С. 40–43.
5. Макачук, Н., 2014. Методичні основи професійно-трудової реабілітації дітей з порушеннями розумового розвитку. // Особлива дитина: навч. і вих.. 1 (69), с.38-47.
6. Медична і соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник (I-III р.а.) / С.С. Сапункова, Л.О. Піц, А.Ф. Гутницька та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К. 2018. 280 с.
7. Медична і соціальна реабілітація: підручник (ВНЗ I-III р.а.) / В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. – 2-е вид., переробл. і доповн. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К., 2018. 464 с.
8. О.Полякова. Важковиховуваність. Сутність, причини, реабілітація. Навчальний посібник. К.: Університетська книга. 2019. 346 с.

9. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ. 2018. 208 с.
10. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль: Укрмедкн.: ТДМУ. 2018. 371 с.
11. Семигіна Т.В. Інформування населення про соціальні та реабілітаційні послуги: Методичний посібник. Київ. 2013. 104 с.
12. Слосанська Г. І. Підготовка фахівців соціальної сфери до роботи у полікультурному просторі. Рівність, лідерство, спілкування в європейських прагненнях української молоді: гендерний дискурс: зб. матеріалів Всеукр. наук.- практи. конф. (Тернопіль, 5–7 жовтня 2016 р.). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. С. 87-91.

Додаткова література:

1. Грубляк В.Т. Психологічні особливості самотності в похилому віці / В.Т. Грубляк, В.В. Грубляк // Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць / за ред. С.Д. Максименко, Л.А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський: Аксіома. – 2011. – Вип. 14. – С.144-155.
2. Гусак, Н. Соціальна реабілітація в соціологічному дискурсі: інституційний підхід // Соціальні виміри суспільства, 2011. - №3 (14), с.175–186.
3. Єжова, Т. Є. Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю. Навчальний посібник. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 284с.
4. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» від 23.05.2017 № 2053-VIII.
5. Закон України. (2015). Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>.
6. Закон України. (2016). Про соціальні послуги. Проект. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH3JZ00A.html.
7. Закон України. (2017). Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>.
8. Конвенція ООН з прав дитини: шляхи практичного застосування / Методичні рекомендації. – К. : Науковий світ, 2001. – 52 с.
9. Макаруч, Н. Методичні основи професійно-трудової реабілітації дітей з порушеннями розумового розвитку. // Особлива дитина: навчання і виховання. 2014. 1 (69), с.38-47.
10. Маруніч В. В., Шевчук В. І., Яворовенко О. Б. Методичний посібник з питань реабілітації інвалідів. Вінниця: О. Власюк, 2006. 212 с.
11. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.05.2018 №447 «Про затвердження Примірнього переліку оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів».
12. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка: навчальний посібник / С.С. Пальчевський. – Київ: Кондор, 2005. – 560 с.
13. Паскаль О.В. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посіб. / О.В. Паскаль. – Харків: Бурун Книга, 2011. – 288с.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 року № 545 «Про затвердження положення про інклюзивно-ресурсний центр».
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами».
16. Семигіна Т.В., Гусак Н.Є., Трухан С.О. Соціальна підтримка внутрішнього переміщених осіб // Український соціум. 2015. №2 (53) с. 65-72.
17. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні /М. Сирота. – Х.2001. – 127 с.

18. Соціальна робота з неповнолітніми, які перебувають у місцях позбавлення волі / авт.-упоряд.: О. В. Беца, О. В. Вакуленко, І. М. Дубиніна та ін.; [за ред. Синьова В. М]. – Київ, 2003. – 222 с.
19. Сучасні стандарти та критерії в галузі реабілітаційної медицини: Навчальний посібник / за ред. Лисенюк В. П., К., 2001. 70 с.
20. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посіб. для студ. напряму підготовки «Соціальна педагогіка» / за ред. Н. В. Заверико. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. – 280 с.
21. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я : [монографія] / Шевцов А. Г. – К. : НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. – 239 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV «Про реабілітацію інвалідів в Україні» [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2961-15>
2. Закон України Закон від 21.03.1991 № 875-XII «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. Режим доступу:
3. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=875-12>
4. Херсонський обласний центр комплексної реабілітації дітей з інвалідністю Херсонської обласної ради. - Режим доступу: <https://corr.ks.ua/rehabcentre.htm>.
5. Національна асамблея інвалідів України. - Режим доступу: <http://naiu.org.ua/>
6. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
- Закон України «Про охорону дитинства».
7. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2961-15>
- Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні».
8. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1545-2000-%EF>
- Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1545 «Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей з інвалідністю».
9. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1197-07>
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.10.2007 р. № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини з інвалідністю та Порядку їх складання».
10. <http://zakon.rada.gov.u>. - Закон України «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 р. № 966-IV.